

Maçaners

Navàs

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector sud central del terme municipal. Antic terme del castell de Castelladral.
Emplaçament	Carretera de Súria a Balsareny (BP-4313), al km. 51 camí direcció oest uns 200 m.
Alçada:	461
Coordenades:	
Latitud:	41.86871
Longitud:	1.79705
UTM Est (X):	400169
UTM Nord (Y):	4635899

Classificació

Número de fitxa	08141 - 295
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	XIV-XX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BPU
Observacions protecció:	Pla Especial Urbanístic de Protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages), 2018, amb el núm. 75.EA. Nivell 3. Parcial. Nivell 4. Ambiental / Nivell 6. AEA Pla Especial Urbanístic del Catàleg de Masies i Cases rurals en Sòl no urbanitzable de Navàs, aprovat el 2012, amb el núm. 63.
Data aprovació:	dc., 20/02/2019 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	08140A009000470000ID

Fitxes associades:

Garriguers

Taurons (Sant Cugat del Racó)

Autoria de la fitxa

Jordi Piñero Subirana

Data de registre de la fitxa:

dl., 31/05/2021 - 09:52

Descripció

Masia de dimensions modestes, d'origen medieval, emplaçada en un promontori sobre la riera d'Argençola. Consta d'un cos residencial de planta rectangular (amb planta baixa més un pis i golfes) que té adossat un petit cos amb terrassa a l'angle sud i disposa també d'alguns coberts independents al nord i al sud. La casa es devia ampliar en diverses fases, sobretot als segles XVII i XVIII, però aquesta evolució no és visible exteriorment, ja que la major part dels murs han estat arrebossats amb ciment i algunes de les finestres s'han remodelat en èpoques recents. A la façana nord, i també a la de migdia, es pot observar encara alguna finestra emmarcada amb pedra carejada, les quals definirien el volum que la masia va adquirir en aquesta època. A principis del segle XX la façana principal, encarada vers el nord-est, fou remodelada i adquirí l'aspecte actual, amb una composició en base a tres eixos d'obertures, amb totes les finestres i portes emmarcades amb maó. En aquest moment també es va construir o reformar el cos adossat, amb una interessant terrassa volada sobre columnes de maó tot formant un petit porxo d'influència vagament modernista. Possiblement també aleshores es construí l'escala posterior, de forma sinuosa, que dona accés directament al primer pis.

Observacions:

Altres denominacions: Massaners o Massanés.

Es conserven rajoles amb inscripcions del segle XVIII

Informació facilitada per la propietària

Història

La masia de Maçaners és d'origen medieval i la primera notícia documental que en coneixem es troba en un llevador de censos del monestir de Serrateix del 1370, on apareix junt amb la Comaposada, la Rovira, la Serra d'Aixibis, Puiggròs, Casanova i la Llastanosa. En un altre llevador dels censos i serveis personals, en aquest cas de finals del segle XVI, on hi consten els serveis personals que s'havien de prestar al monestir de Santa Maria de Serrateix pels masos i per les terres que tenia aquesta abadia al Berguedà i a la Cerdanya, hi consta que Pere Massanés havia de pagar cinc sous pel mas de Garriguesma a la festa de Nadal. Cal deduir, doncs, que al segle XVI la família Massanés estava al front de la masia i que posseïa també el mas Garriguesma, el qual cal suposar que es correspondria amb l'actual mas Garriguers.

Entre els segles XVII i XVIII la masia devia ampliar-se, tal com és habitual. En serien testimoni les rajoles amb inscripcions d'aquesta època conservades a la casa. Malgrat les seves dimensions modestes, Maçaners és la masia antiga i de tradició medieval que es troba en aquesta zona del terme de Navàs. La resta de cases properes són més modernes: dels segles XVII-XIX, i algunes eren masoveries de Maçaners. Al tercer quart del segle XVIII el propietari era Josep Oliva i Andreu, doctor en medicina de Santpedor, i també posseïa dos masos més petits: Guimera i Garriguers. El 1770 va firmar un contracte d'establiment del mas Garriguers a Joan Obradors.

Ja al segle XIX, en el nomenclàtor de masies de la província de Barcelona dels anys 1861-1862 apareix anomenada com a “Can Massanés”. Hi consta que és una “alqueria” (casa de labor), que estava situada a 4 km del nucli de l’Ajuntament de Castelladral. Tenia un edifici habitat constantment de dos pisos.

A principis de segle XX Maçaners continuava sent propietat de la família Oliva de Santpedor, una família de metges. Entorn de 1914 la va comprar Ramon Juncadella Comasòlibes, i aleshores la propietat encara incloïa les cases de la Guimera i Garrigers. La família Comasòlibes procedia del mas Bosc de Mussarra, de Monistrol de Calders. A principis del segle XIX Francesc Comasòlibes Graner es casà amb la pubilla del mas Serra dels Eixibis, Margarida Serra i Semís. Així, en la següent generació el cognom Serra es va perdre. El fill i hereu fou Francesc Comasòlibes Serra. El 1880 l’hereu de can Serra dels Eixibis era Josep Juncadella Comasòlibes. Ramon Juncadella Comasòlibes era un germà seu. La família Juncadella Comasòlibes deixà de viure a can Serra a principis del segle XX i es traslladà a Súria.

Ramon Juncadella era un indiano i d’ell s’explicaven moltes anècdotes envoltades de llegenda ja que, segons es diu, de jove havia tingut una vida aventurera (ESTRUCH). Quan va tornar de Cuba es va instal·lar a Maçaners. En aquesta època Ramon Juncadella també tenia al terme de Navàs la masia de Taurons, que havia heretat de la seva mare. Hom suposa que Ramon Juncadella, un cop comprada la masia de Maçaners, hi va fer les obres que ja hem comentat, dins un cert estil de regust modernista. A la masia hi convivia masovers i els propietaris. Més endavant Maçaners va passar a altres membres de la família, i actualment és propietat dels seus descendents.

Bibliografia

BADIA, J.M. (1988). “Navàs”. *Història del Bages*, Volum II. Edicions Parcir. Manresa, p. 163.

BADIA, J.M. (1990). “Castelladral en el temps”, *El Morralet*, Navàs, p. 14.

BOLÓS, J. (2006). *Diplomatari del monestir de Santa Maria de Serrateix (segles X-XV)*. Fundació Noguera, Diplomataris 42. Barcelona, p. 600, 613 (B 420).

OBRADORS, J (1991). “Trajecte de les cases de Castelladral, habitades el 1904 i utilització correcta dels seus noms.” *El Morralet*, núm. 1, Navàs, p. 19.

CAIXAL, ÀLVAR; VILAMALA, Imma i altres (2018). *Pla Especial Urbanístic de protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages)*. Ajuntament de Navàs. Fitxa 75.EA

ESTRUCH, Maria. “L’amo de Taurons que va fer les Amèriques”, *Arrels* (blog d’interent).

FERRER ALÒS, Llorenç (1985). *Aproximació a l’estructur agrària de la comarca de bages en el segle XVIII i primera meitat del segle XIX*. Tesi doctoral per la Universitat de Barcelona. Referència: <http://hdl.handle.net/10803/21800>

PIÑERO, J. (1995). *Inventari del Patrimoni Arquitectònic i Històric de Navàs*. Ajuntament de Navàs. Fitxa RU. 75.

SERRA SELLARÉS, Francesc. *La casa, mas i heretat de la Serra dels Exibis*. Treball inèdit.

